

Bemutatóról bemutatóra

Újratervezés – A tudomány és a gyakorlat kapcsolata

A NÉBiH Növénytermesztési Igazgatóságának vezetője, **Lukács József** elnökhelyettes elérkezettnek látta az időt, hogy felújítson egy régi hagyományt, a fajtabemutatókat.

Ha nem csal az emlékezetem, akkor az 1990-es évek közepén szüntette be, a jelenlegi hivatal egyik jogelődje, az OMMI a különböző szántóföldi növények fajtabemutatóit. Miután részese voltam az akkori bemutatók szervezésének, majd megszüntetésének az intézet egyik vezetőjeként, a visszaemlékezésem hitelessége – gondolom – minden kétséget kizár.

Az akkori OMMI Fajtakísérleti Főosztályának munkatársai évente több helyen és alkalommal tartottak fajtabemutatót. Általában *Tordason*, mint az intézet Központi Fajtakísérleti Állomásán, de *Szombathely* és *Debrecen* is törzshelynek számított. Voltak ezen kívül sajátos ökológiai feltételek között vizsgált növények és az ezekhez kapcsolódó bemutatók pl. *Röjtökmuzsajon* (Fertőd közelében), vagy *Gyulatanányán* (Nyíregyháza mellett). Ez utóbbi – egyedülként és saját szervezésben – máig megtartja éves rendszerességgel a szántóföldi növények fajtabemutatóit.

A növényfajok széles skálája szerepelt a rendezvényeken. Csak felsorolásszerűen: valamennyi kalászos, a repce, a napraforgó és a kukorica, továbbá a burgonya, a szója, és amire még igény mutatkozott.

A talaj akkor kezdett „kicsúszni” az OMMI bemutatói alól, amikor az egyre-másra megjelenő cégek képviselői kezdték átvenni a bemutatókon a termékismertetést. Ezzel egyidőben az OMMI munkatársait pedig meghívták a saját bemutatóikra, a fajtaik ismertetésére, ezzel mintegy hitelesítve azok termesztési értékét és előnyeit.

A céges bemutatók egyre inkább show jellegűvé váltak, amelyek természetes módon „elhódították” a résztvevőket az OMMI szigorúan szakmai jellegű és – mi tagadás – szerény vendéglátást nyújtó bemutatóitól. Ezek a bemutatóink lassan belterjessé váltak, a nemesítők egymásnak mondták el a fajtaikról alkotott véleményüket, a termelők érdeklődésének hiányában.

Ezeket a bemutatókat még néhány évig életben lehetett tartani a **Dr. Czirák László** osztályvezető összeállításában megjelentetett kiadványokkal, amelyekben – helyettesítve vagy kiváltva az ajánlati fajtalistákat – az államilag elismert fajtákkal végzett tájkísérletek eredményeit tettük közzé 1994-től. (A kiadványokat a bemutatókon terjesztettük.)

Néhány év után viszont be kellett látnunk – mivel a kiadványainkra egyre növekvő igénnyel szemben, a be-

mutatóink látogatottsága drasztikusan csökkent –, hogy nincs értelme tovább folytatni.

A kiadványaink tizenkét évet éltek meg, azután a kísérletek finanszírozásának hiányában, adatok híján megszűntek.

Ezt élesztették újjá a **GOSZ-VSZT ún. posztregisztrációs kísérletei**, amelyek eredményeit rendszeresen közléstesszük az *Agrofórum*ban. (Ez viszont már egy másik történet, amely csak érintőlegesen kapcsolódik jelen írásunk témájához, ezért annak termelésfejlesztésben betöltött szerepéről más alkalommal számolunk majd be.)

Visszatérve a hamvába hullt fajtabemutatókról, elismerésre méltó, hogy Lukács úr felvállalta az „újratervezés” (szervezés) embert próbáló feladatát.

Ennek a meghívásnak eleget téve, most itt toporgunk Tordason a Hangya Szövetkezet megálmodója és létrehozója, **Károlyi Sándor** gróf által inspirált szervezet vezetőjének, **Almási Balogh Elemér**nek, az egykori mintafalu és gazdaképző intézet létrehozójának szobra előtt, várva a vendégeket: *2014. május 27-én*.

Felhősödéssel vegyes napsütés, mérsékelt meleg – ideális idő, egy rövid beltéri program és egy tartalmas repce-fajtabemutató megtartására.

Mielőtt belevágnánk a sűrűjébe, Lukács urat kérdezem:

☞ **Mi motiválta, hogy újraélessze a fajtabemutatókat?**

Ismerem a múltat, úgyis, mint aki a Vetőmagfelügyeletnél dolgoztam...

☞ **Ennek már több mint húsz éve.**

Van az huszonöt is. Ezt követően a minisztérium munkatársaként módomban volt a hozzánk tartozó intézmények tevékenységét figyelemmel kísérni.

Lukács József elnökhelyettes és a résztvevők

Papp Gergely főigazgató-helyettes

Ismerem a múltat, hiszen, ha áttételesen is, de kollégák voltunk.

☞ **Sosem tagadtam, sőt, emlékszem arra az 1990-es OMÉK-ra, ahol feltűnt egy a vetőmagos standon nyüzsgő fiatalember aktivitása. Ki hitte volna – talán maga sem –, hogy egykor elnökhelyettesként nyilatkozik majd.**

Mint ahogy Te sem, hogy egyszer nyugdíjasként az Agrofórumhoz igazolsz.

☞ **Tényleg nem – és ettől kezdve érthetővé válik a tegeződésünk. Tereljük vissza a gondolataink szétszéledt nyáját a bemutatókhoz.**

Elérkezettnek láttam az időt, hogy felélesszünk egy hagyományt, amely objektíven szolgálja a termelők érdekeit.

☞ **Vagyis konkrétan a fajtaválasztást.**

Igen. Minden bántó szándék nélkül mondom – és ebben nincs semmi meglepő – valamennyi nemesítő cég, kereskedőház a saját termékét dicséri, ajánlja.

A hivatalunknak az a feladata – és ezt nem neked, hanem az olvasóknak címezem –, hogy objektív vizsgálatokkal döntse el egy-egy fajta valódi termesztési értékét. Az állam ezért tartja. Megjegyzem, hogy a külföldi fajtatulajdonosok is olyannyira respektálják a munkánkat, hogy nálunk is bejelentik a fajtaikat vizsgálatra a Nemzeti Fajtajegyzékre vétel céljából, annak ellenére, hogy azok az EU Közös Katalógusain szerepelnek, és szabadon forgalmazhatók lennének hazánkban.

Szekrényes Gábor témavezető a terepen

☞ **Rangot jelent, ha egy fajta a Nemzeti Fajtajegyzékünkön szerepel?**

Egyértelműen.

***

A tanácskozást megelőzően sikerült mikrofonvégre kapnom Papp Gergelyt, a Nemzeti Agrárgazdasági Kamara főigazgató-helyettesét.

☞ **Vezérigazgató-helyettes úr, mi készítette arra az Agrárkamarát, hogy társuljon a NÉBiH kezdeményezéséhez?**

Lukács úr megkeresett bennünket az együttműködés szándékával. Bevallom, az elmúlt időszak a szervezéssel, az adminisztrációval telt el, és most jutottunk lélegzethez, hogy szakmai dolgokkal is foglalkozzunk.

Nagy lehetőséget látunk az együttműködésben és a közeljövőben a két szervezet, a NÉBiH és NAK elnökei aláírnak egy megállapodást, amely számos területen valódi együttműködésre vonatkozik.

☞ **Szeretnénk ott lenni!**

A meghívásról gondoskodom. Ez a fajtabemutató és szakmai tanácskozás csak a kezdet. A kályha ahonnan elindulunk.

☞ **És hova szeretnének megérkezni?**

Számos külföldi példa van arra, hogy egy-egy témában olyan rendezvényt szerveznek, amely a teljes termékpalettát bemutatja, a fajtaválasztástól a feldolgozásig. Mi ebben gondolkodunk.

☞ **Papp úr mit kívánhatnék? Jó együttműködést.**

A kamara nyitott minden ésszerű kezdeményezésre.

***

A program – mert valójában erről illene szót ejteni – Lukács József elnökhelyettes köszöntőjével kezdődött, amelyben bemutatta a hivatal szervezetét, ezen belül az általa vezetett igazgatóságok feladatait.

Papp Gergely főigazgató-helyettes a kamara tevékenységét ismertette, illetve elmondta az együttműködésre vonatkozó kamarai álláspontot.

Szokó Attila, a fajtakísérleti állomás vezetője, bemutatta az itteni sokrétű munkát, amely a szántóföldi DUS és gazdasági értékvizsgálatokon kívül, a kísérleti vetőmagelosztásra, tartós tárolásra, valamint laboratóriumi vizsgálatokra terjed ki.

Szekrényes Gábor témavezető a repce világviszonylatban betöltött szerepéről beszélt, majd a fajtakísérletek és a vizsgálatok kritériumrendszerét ismertette, illetve beszámolt az elmúlt évek kísérleti eredményeiről.

***

Ezt követte a szántóföldi kísérletek megtekintése és értékelése.

Amit láttunk és hallottunk, a remény csíráját ébresztette fel bennünk.

☞ bl

Fotó: Gyulai Tóth Zoltán